

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Proiectul de lege

despre școalele populare și naționalitățile.

De Dr. E. B.

(Urmare).

Ce se atinge de ridicarea atât de mult neglijatei instrucții elementare, de dezvoltarea mai intensivă a ei, fiind acesta un scop și un interes comun al statului și al bisericilor, întru nimic nu e îndreptățită presupunerea, că în privința aceasta ar fi necesare dispoziții excepționale constringente și că s'ar cere aducerea unei legi noi. Adevărat, că se pot constata mănăstiri și neglijențe pe acest teren, dar ceice cunosc mai cu temei raporturile știu, că aceste mănăstiri nu pot fi atribuite lipsei de bunăvoință și de zel la autoritățile bisericesti, ci numai slăbiciunii puterii materiale; și de aceea nu regulamentul bisericilor, ci ajutorarea lor materială ar fi remediul corect pentru sanarea relelor.

Statul, dând în privința aceasta mână de ajutor confesiunilor, aduce jertfă în prima linie pe seama unui scop de stat, care prin binefacerile sale, atrăgând la sine naționalitățile și bisericile, prin aceasta face serviciu însemnat, nu numai cultivării generale, ci și chestiei celei mari a consolidării naționale. Însă a știrbi autoritatea și cercul de competență legal al bisericilor în schimbul ajutorului care servește un scop de stat, nu e de loc corect și nici oportun din punct de vedere politic, chiar și numai pentru a nu se crede, că puterea de stat nu dă ajutorul atât de necesar și atât de binefăcător în interesul cultivării generale, ci urmărind scopuri politice și de dragul ridicării intereselor sale de putere în contul bisericilor.

Ce se atinge special de învățarea mai cu succes a limbii maghiare, punctul acesta de vedere se împărțese de o nemotivată suprataxare a instrucției elementare. Fortarea limbii maghiare în școalele populare nu are nici o valoare practică, pentru că e știut de toată lumea, că copilul dela sat cum a scuturat praful școlii se întoarce la vatra familiară, și aci se desbracă de cunoștințele și de altcum mance, câștigate cu mult amar din limba maghiară, în detrimentul cunoștințelor practice. O pătește cu limba maghiară tocmai așa, ca scriitorul acestor șire cu limba greacă, care i-a amărât mult anii tinereții, iar acum, dacă vede o inscripție grecească abia o poate citi. Nu școala, ci viața e cel mai mare măiestru de limbă. În istoria universală nu găsim nici un singur exemplu măcar, că vre-un popor a primit formațiune nouă de limbă prin școală.

Om cu minte întreagă nu există în sinul naționalităților, care nu ar ști, ori care ar trage la îndoială, că cunoașterea limbii maghiare în mod cât mai perfect o cer interesele sale proprii de viață. Și-au și însușit-o cei mai înfocați apărători ai aspirațiilor naționaliste, după ce numai

cu ajutorul ei pot să dea exprimare năzuințelor lor în salele legislației, iar dacă n'o știe manua careva dintre ei destul de bine, paguba e numai a sa, respective a cauzei pe care o reprezintă.

Necețitatea și oportunitatea învățării limbii maghiare însă se arată numai acolo, — după cum s'a contemplat și în articolul de lege XX din anul 1868, — unde se începe studiul mai înalt, în școalele medii, unde din copilul dela sat se pregătește un candidat de preotie, învățătorie, de medic, avocat, etc., cariere pe cari nime nu se poate feri fără limba maghiară. Dar ca cineva să prindă de coarnele plugului și să bage vitele în grajd, nu are nici o trebuință de cunoștințe de limbă. Țăranul prin școală niciodată nu poate fi maghiarizat! Știm doară, că Elsația germană nu prin măsuri constringente a devenit franceză, ci prin simpatia generoasei națiuni franceze și prin contactul izvorit din această simpatie, de unde s'a născut între diferitele două seminișii o astfel de legătură puternică, pe care marea națiune germană, de o omogenitate cu cei din Elsația, n-au putut-o nimici nici prin școale, nici prin alte măsuri de forță.

Asemenea exemplu ne dă provincia Pozen, și ne dau măsurile școlare de constrângere luate aci, cari pe lângă marea deosebire de forță între luptători, vor putea să ducă la zdrobirea, la nimicirea Polonilor, dar niciodată nu vor provoca germanizarea Polonilor, ori chiar însușirea acestora pentru ideea de stat german.

Aci la noi avem Șvabi, Nemți în Zips, Bunevați și Ruteni, popoară cari nu vorbesc limba maghiară, însă cu privire la sentimentele patriotice nu pot fi deloc excepționate. Sunt însă în Anglia Irlandezi, cari vorbesc englezește, dar sunt cei mai înverșunați dușmani ai Englezilor! Urmează deci din toate acestea, că e neasămănat de mai mare valoare politică asimilarea popoarelor nemaghiare în sentimente decât în limbă, a cărei forțare nu asigură niciodată succesul, în schimb însă dă ansă, ca voinicul civilizator să ajungă obiect de ură.

Privită chestia din acest punct practic de vedere, divergențe de păreri și conflicte între stat și confesiuni abia se vor putea naște pe tema aceasta, ba după ce și bisericile naționaliste sunt convinse despre foloasele și necesitatea necondiționatei învățări a limbii maghiare, purtând la inimă interesele credincioșilor, în cel mai bine priceput interes al acestora, vor căuta să dea mână de ajutor întru învățarea cu succes a limbii maghiare, și spre acest sfârșit, în cercul propriu de competență, se vor îngriji singure, ca propunerea limbii maghiare în instituțiile lor de învățământ să primească teren cât se poate de larg. Le silește la aceasta viața, cerințele concrete ale vieții, pentru că dacă tinărul trecut prin școalele medii nu poate să-și câștige pâinea din greutăți de limbă, va acuza școala și autoritatea

care a negles să-i dea cunoștințele trebuincioase din limbă. Dar în privința aceasta nu s'a auzit plângere până acuma, pentru că dintre tinerii eșiți din școalele medii cu limbă de propunere nemaghiară, cu greu se va afla unul care să nu-și fi însușit în școală limba maghiară.

E o adevărată enigmă apoi aceea dispoziție din proiect, care contemplează predarea anumitelor obiecte exclusiv în limba maghiară în școalele populare. Cum va putea înțelege propunerea în limba maghiară elevul, care nu cunoaște deloc limba aceasta, ori o cunoaște defectuos? Scopul acesta, dacă peste tot poate fi realizat, se va ajunge numai în detrimentul instrucției. În privința aceasta e întru toate de ajuns propunerea obligată a limbii și gramaticii maghiare, și exerciția în ea, eventual obligativitatea unui examen de primire, când intră elevul în școala medie, ca garanță, că tinărul care are trebuință de limba maghiară, o va și stăpâni în măsură potrivită în scurt timp.

Din aceste puncte de vedere răsar momentele de unire, necesare pentru rezolvarea raporturilor dintre stat și bisericile naționalităților, și din ele se îmbie de sine modul corect și singur de încredere spre rezolvarea chestiilor din întrebare. De statul bisericilor, preoților și învățătorilor acestora, spriginul necesar material, dar ca contravaloare să nu ceară știrbirea autorității și a cercului de competență a acestora, ci da, să ceară aceea, ca organele bisericesti să-și valorizeze cercul lor de activitate, respectat din partea puterii de stat, și autoritatea lor ridicată din partea acesteia, spre ajungerea scopului comun, în cooperare armonică cu puterea de stat, lucrând mână în mână.

Prima condițiune pentru o astfel de rezolvare e înțelegerea și încrederea reciprocă, lucru pe care bisericile în reprezentațiunile lor îl și accentuiază singure, făcând destăinuirea, că pentru ajungerea scopurilor comune sunt gata să coopereze de bunăvoie. Și că aceasta o vor și face într'adevăr, ne garantează, abstrăgând dela interesele lor proprii, mâna de tot liberă a guvernului, pe care a o lega, bisericilor nu le stă nici în putință și nici în interes.

Țin, că ciocnirile și agitațiile sunt de evitat, mai ales între actualele împrejurări critice politice, când purtăm luptă seculară cu vecinul din Austria pentru existența noastră economică, afară de aceasta apoi ne mai amenință și fantoma socialismului, iar emigrarea ne slăbește corpul; mai ales acum, când mai mult decât oricând avem trebuință să pășim în luptă ca națiune consolidată în cele interne, ca dușmanii nostri interni și externi să nu poată conta la ajutorul naționalităților noastre nemulțămite. Dacă se pune în trecut mai mare pond pe acest punct de vedere, putea să fie evitat Mohaciul, și poate că și Vilagoșul!

(Va urma).

Răscoala țărănească din România e potolită pretutindenea. Oamenii s'au apucat de aratul de primăvară. Ca rezultat al răscoalei se poate nota tristul fapt, că au fost omorâți cam 5000 țărani, și arestați sunt vre-o 10.000. Paguba făcută prin demolări și aprinderi se urcă la 400 milioane franci. Guvernul a luat hotărâre să nu dea nici o rebonificare.

Din Parlament. Joi s'a făcut deschiderea dietei și numai decăt s'a luat în discuție proiectul de lege despre salarizarea învățătorilor dela școalele comunale și confesionale. A vorbit contra proiectului deputatul Molnár din partidul popular și apoi deputatul naționalist Mihail Polit. În ședința de Vineri a combătut proiectul de lege deputatul român Vasile Goldiș, iar Sâmbătă naționaliștii: Manojlovici (Sârb), Dr. George Popoviciu și Dr. Teodor Mihalyi, Români. Tot Sâmbătă au adresat interpellări guvernului deputații naționaliști Dr. Vaida și Dr. Vlad.

Din protopresbiterate.

Sinodul protopresbiterat din tractul Cetatea-de-piatră.

Rohia, 10 Martie v.

Sinodul protopresbiterat al noului tract Cetatea de piatră, ca primul sinod ordinar, condus de noul protopresbiter Dl Vasile Duma, s'a ținut în filia Lăpușul unguresc, la 26 Februarie v.

Protopresbiterul în o vorbire bine chibzuită și foarte acomodată momentului, a spus între altele și următoarele: „Ca protopresbiter al tractului acestuia mă voi uili, ca viața bisericăască să iee un avânt nou și îmbucurător. Cât voi sta în fruntea acestui tract voi grijă, ca toate organele și corporațiunile administrative bisericesti și școlare să-și împlinească chemarea cu sârguință, zel și acuratețe. Voi stărui, ca învățământul în școalele noastre elementare să înflorească. Manifestându-mă în toate acțiunile vieții mele ca un conducător și păstor neinteresat și nepărtinitor!..” Apoi deschide sinodul.

Se alege biroul. Protopresbiterul își prezintă în urmă raportul despre mișcarea credincioșilor acestui tract, și preste tot despre referințele bisericesti, școlare și epitropești, ear rațiociniul fondurilor tractuale se prezintă prin epitropul protopresbiterat, parohul Nicolae German din Rohia.

La propunerea membrului sinodal Dr. G. Buzura, sinodul cu mare însuflețire decide trimiterea unei telegrame de aderență și venerațiune, supremului cap al bisericii noastre, I. P. S. Sale Dlu Arhiepiscop și Metropolit Ioan, ceiace să și îndeplinește.

Pentru studiarea cât se poate de amănunțită a raportului înaintat de protopresbiterat tractual, se aleg 2 comisiuni, una organizatoare, alta financiară.

Ședința se suspendă până-ce comisiunile își vor îndeplini lucrările.

Redeschizându-se ședința, raportorul comisiunii organizatoare Dl. I. Petruflu cand, de adv. cetește propunerile ce comisiunea a aflat de lipsă se facă către sinod. Toate au fost luate spre știre și primite.

Urmează raportorul comisiunii financiare, Dl. S. Gheșe paroh, raportând despre rațiociniul fondurilor tractuale, precum și despre budgetul de pe anul 1907, propune, ear sinodul aprobă rațiociniul pro-

topresbiteral, dând comitetului și epitropiei protopresbiterale absolutului, și totodată votează budgetul pe 1907.

Clasificarea parohiilor s'a făcut astfel, că afară de parohia centrală, toate celelalte s'au declarat ca parohii de clasa III.

Protopresbiterului i-s'a votat din fondul tractual pe timpul cât a fost administrator protopresbiteral o renumerațiune de 150 cor.

Bibliotecariul vechiului tract Cetatea de peatră raportează despre starea bibliotecii tractuale, dânduși totodată abdicarea dela acest post.

Sinodul ia raportul spre știre, și alegând bibliotecar tractual pe parohul Nicolae German i-să și predă averea bibliotecii în samă.

Cu acestea exhaustate fiind ordinea de zi, prezidentul încheie ședința, ear membrul sinodal Teodor Șovrea, mulțamește domnului protopresbiter pentru tactul și înțelepciunea cu care a condus sinodul.

Am fost invitați apoi toți la masa ospitală a dlui protopresbiter, unde a fost întrunită inteligența română din orașul Lăpușul unguresc, fără deosebire de religie. N. G.

Proteste.

I.

Comitetul parohial român gr. ortod. al parohiei Făgărașului, în ședința sa ținută în 31 Martie 1907 nou, sub presiunea dlui Dr. Ioan Turcu, prezident al acestui comitet, a luat următorul

Conclus:

„Proiectul de lege despre școalele populare elementare confesionale vatămă mult autonomia bisericii noastre române gr. ort. asigurată prin legile sancționate de până acum, dar acest proiect de lege, prin care se intenționează învățarea limbii maghiare în școalele noastre elementare în măsură cu mult mai mare ca până acum, este foarte păgubitor și în detrimentul dezvoltării și cultivării poporului nostru român în școalele elementare, pentru că poporul nostru aici în patria noastră trăiește și locuiește în mase compacte și astfel copiii în școalele elementare nici odată nu vor putea învăța limba maghiară în măsură după cum se prevede în proiect și toată stăruința și prea multul timp ce s'ar întrebuința pentru învățarea în așa măsură a limbii maghiare este o osteneală și timp curat pierdut și o încercare de tot și absolut zadarnică, căci copilul eșit odată din școala elementară, în scurt timp uită tot, dar absolut tot, ce s'efortat și atâta de chinuit ar fi putut învăța din limba maghiară și așa rău și fără să înțeleagă.

Astfel școlarul în scurt după-ce a eșit din școala elementară, unde a petrecut 4 ani de învățatură zadarnică s'a ales cu nimica, de oarece mai tot timpul de instrucție s'a întrebuințat spre instruirea și învățarea sforțată a limbii maghiare, iar cu câștigarea cunoștințelor necesare pentru viață, școlarul nu se poate ocupa, căci în frageda lui etate a fost intruna ocupat și chinuit fără nici un rezultat cu instrucția limbii maghiare. Astfel copiii în școalele elementare prin încercări zadarnice și în veci absolut nerealisabile de ai face să știe limba maghiară, sunt cu totul reținuți și împedează de ași câștiga în limba lor maternă cunoștințele neapărat necesare pentru viață și devin proști, tâmpiți și însălbătăciți, ce este hotărât spre marele greu al generațiilor viitoare și hotărât este și un nemărginit și desastroos detriment al statului.

Limba maghiară cine are deosebit lipsă de ea în măsură mai mare o învață de bunăvoie acolo, unde este potrivit și o poate învăța, dar cu forța în școalele noastre populare elementare confesionale nici odată nu se va putea învăța în măsură provăzută în proiect, ci aceea forțare ne-trebnică va avea tocmai efectul contrar și foarte păgubitor.

De aceea sus și tare hotărât și cu toată energia comitetului parohial protestează contra nimitului proiect de lege și adrează întru toate cele arătate și cerute în memorandumul prezentat în această cauză guvernului de preasfințeniei nostri capi bisericăști și din parșine cerem și ne rugăm, ca preasfinții nostri capi bisericăști cu stăruință să facă și mai departe toți pașii necesari până la treptele preainaltului tron, ca autonomia sfintei noastre biserici române greco-ortodoxe să rămână și pe viitor nevătămată și ne atinsă, apoi ca buni Români iubindu-ne limba, ca pe cel mai scump și mai sfânt tesaor al no-

stru, dela care pe noi Români să ne înstrăineze, nu este putere pe lumea aceasta, și ca buni și devotați patrioți cerem, ca fără nici o restrângere și fără nici o ingerință și necondiționat să li-se deie și învățătorilor nostri confesionali din partea statului atâta întregire de salar cât e de lipsă, ca să poată avea fiecare atâta cât au învățătorii dela școalele populare elementare ale statului, care întregire de salar statul să o pună la dispozițiunea consistoarelor noastre române greco-ortodoxe, spre a o împărți respectivilor învățători confesionali, cari pentru luminarea și cultura poporului fac tot atâta și tot așa de bune și mari servicii ca și învățătorii de stat.

Concluzul a fost votat în unanimitate.

II.

Comitetul parohial gr. or. din Romos în ședința ținută la 15/28 Martie 1907 a votat cu unanimitate următorul

Conclus:

„Comitetul parohial protestează înaintea factorilor constituționali ai țării împotriva proiectului de lege despre raporturile de drept ale școalelor noastre confesionale și despre lefii învățătorilor confesionali.

Cu tot respectul roagă pe înaltpreasfințitul nostru arhiepiscop și metropolit Ioan Meșianu, că precum în trecut cu atât mai vârtos acum în aceste zile de grea cercare să pretindă în continuu, că acest proiect să fie luat dela ordinea zilei în parlamentul țării. După cum s'a afirmat din partea conducătorilor nostri, nu îmbunătățirea lefii învățătoresți ne neliniștește, că deși e o urcare cu anumită tendință și absolut nenaturală a salarului dintr'odată dublu, noi la caz de nevoie și acel salar îl vom presta, decât să ne jertfim școala, ci condițiile de cari este legată cea îmbunătățire și acolo unde statul nu dă nici un ban. În fața acestei mari primejdii pentru școala și biserica noastră, comitetul parohial ca o corporațiune devotată școlii și bisericii sale și credincioasă țării își ridică unanim glasul de protestare și cere prin I. P. S. arhiepiscop și metropolit Ioan dreptate dela înaltul guvern, care ar trebui să ni se dea în schimb pentru jertfele mari ce am fost adus și aducem pentru că avem noi mai scump, pentru școala.

Concluzul acesta cetit sinodului parohial din Romos, în ședința din 18/31 Martie a fost votat și din partea acestuia cu unanimitate și cu cea mai mare însuflețire.

Conferențe învățătoresți.

Convocare.

În conformitate cu cerculariul Prea-veneratului Consistoriu arhiepiscopescan din 18 Februarie a. c. Nr. 441 ex 1907 și în calitate de comisar consistorial, am onorul a convoca prin această conferență învățătorilor din cercul XII, protopresbiteratele Dejului și a Bistriței, carea în anul acesta se va ține la 29 și 27 Aprilie st. v. (Joi și Vineri din săptămâna cea luminată) în parohia noastră Ciceu-Giurghești, în protopresbiteratul Dejului.

La această conferență, pe lângă învățătorii și învățătoarele în funcțiune, sunt invitați toți dnii inspectori tractuali, directorii locali precum și toți cei ce se interesează de cauza școalelor noastre confesionale gr. or.

Programa acestei conferențe este următoarea:

I. Lucrări pregătitoare:

1. Joi la 8 ore dim. serviciu divin cu chemarea Duhului sfânt.
2. După serviciul divin deschiderea conferenței prin comisar.
3. Constatarea celor prezenți; alegerea notariilor și verificatorilor.
4. Prezentarea instrucțiunii cu privire la conducerea și decurgerea conferenței.
5. Prezentarea elaboratelor scripturistice și alegerea comisiunilor criticizatoare.

II. Teme de tractat:

1. Tema designată din partea Prea-veneratului Consistoriu. „Experiențele câștigate asupra noului plan de învățământ introdus în școalele populare prin concluzul congresual Nr. 98 din 1903”. — Se vor pregăti, având a refera, membrii comisiunilor permanente din ambele protopresb.
2. Tema designată de conferența anului trecut: Stupărul în economia vieții. Disertație. — Eugen Tomasta, Ioan Duca, Augustin Herman și Gavril Bogdan.

III. Prelegeri practice:

1. Din religie: Jertfa lui Avram. — Bartolomeu Fărcaș, Ioan Roman, Ioan Cotușiu.
2. Din limba română: Adiectivul și

compararea lui pentru anul III de școală: Petru Poștar, Traian Purșa, Aurel Chifa.

3. Limba maghiară: „Az ősz” piesa „Az almafa” pentru anul IV de școală: Ioan Griga, Toader Coroian și dna Maria Pop.

4. Din Geografie: Ținutul mantos sudostic sub raport oro — și hidrografie, pentru anul IV de școală: Vincențiu Runcan, Gavril Gog și G. Prigoană.

5. Din economie: Ceapa și cultivarea ei, anul V și VI de școală. Vincențiu Runcan, Ion Iouca, Leontina Beșă, George Bilboacă.

Atât temele teoretice cât și prelegerile practice se vor pregăti în scris. De altmurlu dnii învățători se vor pregăti pentru toate temele și prelegerile luate în program.

Nășăud, 20 Martie 1907.

Greg. Flotau
comisar conzis.

Convocare.

În înțelesul ordinului circular al Venerabilului Consistoriu arhiepiscopescan din 18 Februarie, c. c. Nr. 441 Școl., convoc învățătorii din cercul XVI. (protopresbiteratele Mediașului și Târnavei) la conferențele anuale, ce vor fi ținute în 26 și 27 Aprilie st. v. în școala din Brateiu.

Program:

I.
Experiențele câștigate asupra noului plan de învățământ, introdus în școalele populare prin concluzul congresual Nr. 98 din 1903.

II. Disertațiuni:

Procesul de apercepțiune, Disertant A. Oltean, inv. în Hașag.

Valoarea educativă a singuraticelor obiecte de învățământ, în legătură cu acestea: cari manuale sunt mai acomedate pentru școalele elementare. Disertați: I. Manica- inv. în Buzd și I. Langa, inv. în Dăros.

3. Importanța disciplinei școlare în educațiunea copiilor și psihologia pedep-selor. Disertați: E. Sămărghitan, și A. Mateiu inv. în Boian.

III. Lecțiuni practice.

1. Andreiu Șaguna ca reîntemeietoriul metropoliei noastre. (cl. VI.)
2. Stilistica: epistole. (cl. V.)
3. Limba maghiară: Conjugarea unui verb în indicativul prezinte și trecut, forma nehotărâtă. (cl. III)
4. Geografie: Comuna Bratei. (cl. I. și II.)
5. Calcularea interesului și procentului. (cl. VI.)
6. Științele naturale, combinate cu economia:

Vița de vie. cl. V. și VI.

Temele de sub Nr. I, III. 1. 2. 3. 5. 6 le vor lucra toți învățătorii, ear cea de sub III. 4, învățătorul din Brateiu.

Conferențelor le premerge serviciul divin împreunat cu chemarea Sf. Duh, celebrat în 26 Aprilie v. la 8 ore în biserică gr. or. din Brateiu, la care sunt invitați să ia parte toți învățătorii.

Sibiu, 21 Martie, 1907.

Vasile Stan,
comisar consistorial.

Convocare.

Învățătorii din cercul conferențiar XI. constător din protopresbiteratele: Lupșa și Turda, în urma dispozițiilor cuprinse în cerculariul Consistoriului arhiepiscopescan din 18 Februarie, 1907, Nr. 441 Șc. sunt prin aceasta convocați la conferință învățăto-rească, ce se va ține în zilele de 26 și 27 Aprilie st. v. în comuna Hăras, protopresbiteratul Turzii.

Înainte de începerea conferenței se va ține serviciul divin la orele 8 a. m. în ziua primă.

Programul lucrării:

I. Lucrări teoretice.

1. Procedul psihologic la învățarea cetitului și scrisului, temă lucrată de Iosif Herdea, învățător în Vidolm. Recenzând critic: Simion Lazar, învățător în Ocolușul mare.
2. Jocurile de copii și înșămătatea lor pedagogică, temă lucrată de Vasile Butură, învățător în Sălcioia de jos. Recenzul critic: Lazar Chirilă, învățător în Muncel.

Chestiunea anuarului școlar, lucrată de fostul învățător din acest cerc Octavian Simtion. Referada asupra acestei lucrări s'a încredințat învățătorilor din Mogoș: Teodor Nicoară și Macaveiu Cutean.

Experiențele câștigate asupra noului plan de învățământ, introdus în școalele populare prin concluzul congresual Nr. 98 din 1903.

Cu privire la aceasta chestiune se deobligă fiecare învățător a-și spune experiențele proprii.

II. Lecțiuni practice.

1. Cetirea și scrierea cuvântului „pre-pelița” după metodel „Noului Abecedar de Dr. Petru Șpan, predată de Iosif Panța, inv. în Runc.

2. Predarea unei poezii de George Coșbuc, pertractată de Ladislau Pop, inv. în Botez.

3. Az iskola, lecție practică de Gavril Rancea, inv. în Brăzești.

4. Predarea unei cântări de Simion Lazar. inv. în Ocolușul mare.

La această conferență sunt poftiți a lua parte și preoți în calitate lor de inspectori școlari, precum și alți binevoitori ai școlii noastre.

Sibiu în 22 Martie st. v. 1907.

Dr. Petru Șpan.

Deputații maghiari.

Deputații naționaliști, mai ales Români, vor lupta cu toată energia în contra proiectului de lege al contelui Apponyi, și organul de publicitate al nobilului conte, ziarul „Budapesti Hirnap”, prevede, că discuția generală va ține cu săptămânile, iar cea pe articole poate cu lunile. Și deputații maghiari ce fac? Ce face groaznica majoritate a partidelor maghiare coalitate? Întrebarea aceasta și-o pune ziarul numit în numărul de Sâmbătă și răspunde singur astfel:

„...Băncile goale, sala goală de ședințe, plictiseala și nepăsarea pe fețele acelor cari rătăcesc pe câte jumătate de oră în dietă, numărul oribil al celor absenți, — ne dau răspunsul. Deputații nostri fac și acum aceea ce au făcut dela începutul sesiunii, și ce în cursul unui an s'au obicinuit să facă. Își caută de afacerile private, leagă și desfac tranșacții, umblă pela ministerii după favoruri, năcăjesc pe miniștri cu protecții, aleargă după subscriitori de cambii, dorm somnul drepților după nopți chefuite, — iar de trebile țării nici că le pasă...”

Frumoasă societate, n'avem ce zice. Și să ne mai mirăm, că o astfel de adunătură de oameni inzultă mereu naționalitățile?

„Asociațiunea”.

Din despărțământul Agnita.

Duminecă la 31 Martie a. c. s'a ținut în comuna Fofeldea cea dintâi conferență economică, în despărțământul acesta, inițiată de Asociațiune. A vorbit părintele Ioan Alexandru din Ilimbav, despre „nutrețul artificial”. Sala cea mare a școlii a fost plină de popor, în frunte cu ambii preoți Bonea și cu învățătorii din localitate. Adunarea a deschis-o directorul despărțământului, dl N. P. Petrescu, care a talmăcit poporului ce este Asociațiunea și ce scopuri urmărește față de popor. După acestea conferențiarul și-a ținut interesanta prelegere, fiind ascultat cu multă plăcere și interes din partea celor de față. A vorbit cu atâta convingere, încât toți cei de față au rămas mișcați de povețele împărtășite. Și fiecare s'a făgăduit în inima sa, că va încerca cele sfătuite de conferențiar, întrucât adecă se poate face încercare în această comună. Pentru că economii de aici au mare frică să nu se introducă comasarea în comună.

Conferențiarul a vorbit despre tot felul de nutrețuri, cari este bine să le cultivate economii pentru vite. A spus cum să samănă, cum se îngrijesc, cari sunt mai bune? Și foloasele cari le ajungem prin ele: vite tari de muncă, frumoase și grase pentru vânzare și prin aceasta înaintarea bunăstării poporului.

Directorul despărțământului mulțamește părintelui I. Alex. pentru povețele folositoare date poporului prin conferența sa, și îndeamnă pe popor să urmeze sfaturile înțelepte, — trece apoi iarăși la Asociațiune. Vorbește despre agenturi și despre bibliotecile populare. Se constituie apoi agentura, alegându-se: Valeriu Bonea, paroh prez., Ioan Popa, inv. p. bibliotecar, Petru Sopa 36, notar și Iacob Dumitru casar. Agentura a primit ca bază a Bibliotecii 25 broșuri donate de comitetul central și un exemplar din ziarul „Țara noastră”.

NOUȚĂȚI

Pectru catolice. La fondul cate-dralei din Sibiu au mai intrat următoarele sume: Din parohia *Nădăștia* 21 cor. 80 fl. A contribuit biserica cu 15 cor. parohul Dionisie Costea cu 5 cor., mai mulți cu sume mici. Din comuna *Almașul-mare-joseni* 8 cor. 40 fl. adunate dela următorii: biserica gr. ort. 2 cor., Dionisie Costea adm. par. 3 cor., mai mulți cu sume mici. Din comuna bisericească *Măgura* 26 cor. 50 fl., sumă adunată dela următorii: Runccean Paraschiv, Runccean Popi Alexandru, Runccean St. N. George, fiecare câte 5 cor. Runccean St. N. Iosife, 2 cor. Runccean Popi G. George, Răpnea Dumitru, Runccean (Bordean) George sen., Runccean (Bordean) G. Ioan, Botorog Ioan, Cojanu T. Nicolau, Colțea I. Ioan, Pepine G. Iosif, fiecare câte 1 cor. Din comuna *Homorod-suseni* 24 cor. 88 fl., adunate dela următorii: George Șerban 8 cor., Raveca Găzdău, Andreiu Trif, Avram Pascu a Oanei, Petru Pascu, câte 2 cor., Avram Pascu l. Nicolae, Petru Pascu l. Vasile, Gligor Șpan, dela 7 poporenii a 2 litre gr. 1-80 cor., dela 14 poporenii a 2 litre 2-72 cor., dela 20 poporenii 1-36 cor.

Gimnaziul din Brad. La casse arhiepiscopale au mai intrat pentru gimnaziul din Brad următoarele oferte: dela P. C. Sa Dl. arhimandrit și vicar arhiepiscopesc Dr. *Ilarion Puscariu* 200 cor. Din comuna *Vulpăr* 7 cor. 84 fl. Din comuna *Tăușiu*, protopresb. Alba-Iulia 29 cor. 50 fl. adunate dela următorii: Sofron Cizmaș, funcț. la calea ferată 5 cor., Dionisiu Popovici, preot, Ioan Handa, cl. absolvent, Antone Balaș, Vasiliu Hanș, Iosif Codeș, Vasiliu Filip Zdrincu, toți economi, câte 2 cor., Georgiu Handa, Georgiu Giura, Nicolae Giura, Danil Boica, Grigoriu Șandru, Longhin Boica, Luca Băcilă, toți economi, fiecare câte 1 cor.

† Nicolae Stupariu, locotenent în armata comună a răposat după un morb indelungat în Esseg în ziua de 3 Aprilie n. A fost un Român de inimă și bun scriitor. A publicat multe articole politice în vechea „*Tribună*” din Sibiu, în „*Dreptatea*”, în „*Tribuna*” din Arad și în ziarul nostru. A fost de altcund absolvent de teologie (Caransebeș) și ca ofițer în rezervă a cerut să fie inactivat. Avea frumoase cunoștințe și a fost multă vreme profesor la școala de cadeti din Kis-Marton. Odihnească în pace.

Nou proces „Tribunei”. „Tribunei” i-s-a intentat un nou proces de presă pentru articolul „*O datorie sfântă*” apărut în numărul 53 al numărului ziar și scris de dl Ioan Slavici. Poliția a făcut în 3 Aprilie perchișii în redacția „Tribunei”, pentru aflarea manuscrisului.

Promotie. Dl *Iustin Cl. Iuga*, cand. de adv. a fost promovat doctor în științele juridice, Sâmbătă în 6 April st. n. la orele 12 a. m. în aula universității din Cluj.

Cor disolvat. Corul bisericesc gr. ort. din Jebel (com. Timiș) a fost oprit de ministrul Andrásy de a mai cânta în biserică, fără a se aduce pentru această oprire vre-un motiv. Acest cor a funcționat de 8 ani și în timpul din urmă și-a înaintat statutele spre aprobare. În loc de aprobare a urmat însă disolvarea.

Convocare. Toți cei ce au subscris acții la înființându-l institut de credit și economii „*Vatra*”, societate pe acții în Cluj — prin această se conchiamă la *adunarea constituantă*, ce se va ține în Cluj, strada Kossuth Lajos nr. 26 la 20 Aprilie 1907 st. n. la 9 ore din zi cu următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Constatarea faptului, că s'a asigurat capitalul societății prin subscrieri și plăți satisfăcătoare condițiilor din prospect. 3. Deciderea asupra constituirii ori întelăsării înființării institutului. 4. Statorirea statutelor. 5. Alegerea comitetului de revizie. 6. Denumirea membrilor din direcțiune de către fondatori. 7. Deciderea asupra absolutorului membrilor fondatori. 8. Eventuale propuneri. 9. Închiderea adunării. Cluj, la 1 Aprilie 1907 st. n. Pentru membrii fondatori: Nicolae Ioan președinte. Dr. E. Morariu notar.

† Vasile Lascar, fost ministru român, un fruntaș al partidului liberal din România, a decedat în București, după lungi suferințe.

Adunare populară. Cetățenii din cercul electoral al Vințului-de-jos sunt chemați la adunarea populară ce se va ține vineri Mercuri în 10 Aprilie st. n. 1907 la 11 ore a. m. în curtea hotelului „*Două piștoale*” din Vințului-de-jos cu următorul

program: 1. Deschiderea adunării și constituirea. 2. Discuțiuni asupra stărilor politice, votul universal și darea progresivă. 3. Desbateri asupra proiectului de lege al guvernului referitor la salarizarea învățătorilor confesionali și comunali. 4. Proiect de rezoluție. 5. Închiderea adunării.

Dela „Academia Română”. Sesiunea „Academiei Române” din București a fost deschisă Marți, în 2 Aprilie n. prin un remarcabil discurs rostit din partea dlui *I. Kalinderu*, președintele Academiei. Vineri a fost apoi ședința publică. A vorbit dl *Dr. O. Ciul*. La premiile Academiei au intrat peste o sută de cărți.

Adunare populară. se va ține și în Reghinul-săseș în 14 Aprilie n. a. c. în grădina bererice orașului la orele 2 și jumătate după amiază cu următorul program: Deschiderea adunării. Desbateri asupra situației politice și cu deosebire asupra votului universal. Desbateri asupra proiectului de lege al guvernului privitor la școlile populare. Rezoluțiune. Încheierea adunării. Sunt chemați la adunare alegătorii din cercurile Reghinul-săseș și Gernyeszeg.

„Banca Națională a României” a luat inițiativa unei subscripțiuni pentru ajutorarea familiilor soldaților căzuți în răscălașul țărănească. Insași banca a subscris 50.000 de lei, iar directorul ei Eugen Carada 10.000 lei. Celelalte bănci au subscris la o altă vreme 70.000 lei, așa, că până acuma s'au adunat peste 145.000 lei. Subscripția continuă.

Parohul Petru Câmpean a fost trecut dela parohia din Fornădia la cea din Vâlcelele-rele, tractul Hațegului, poșta Ruși, unde s'a și mutat zilele trecute.

Manevrele mari ale armatei austro-ungare se vor ține anul acesta între Klagenfurt și Villach (Austria) în prezența Domnitoriului și a moștenitoriului de tron. Vor fi concentrați cam 60.000 de ostași. La Ungaria nu se vor ține manevre mari.

Emigrarea. Din datele statistice reesă, că în luna trecută au emigrat din Ungaria la America 13.000 persoane.

Funcționarii căilor ferate sud-ungare au declarat rezistență pasivă. Toate trenurile, cari comunică pe aceste linii, au sosit cu mari întârzieri.

Ciocnirea de tren. După cum să a-nunțat din Budapesta, în zilele trecute s'a întâmplat în stațiunea dela Varna o ciocnirea de trenuri. Trenul special al căii ferate Kaschau—Oderberg, care transporta muncitorii agricoli în Germania, s'a ciocnit cu un tren de marfă. S'au 3 persoane ucise și 18 rănite, dintre cari două grav. Două locomotive și 5 vagoane s'au stricat.

Clubul tăcuților. S'a înființat acum de curând în America (se putea altundeva) un club al tăcuților, cu scopul de a vorbi numai atunci când e neapărat de lipsă, pentru că — așa se motivează în statute, — cu cât vorbește cineva mai mult, cu atât mai multe prostii spune. Scopul clubului e deci reducerea prostiei la minimum posibil. De sine înțeles, că din club nu face parte nici o — *femeie!*

Ciuma în India. La Londra a sosit știri, că în India bătute ciuma în mod îngrozitor. Într-o singură săptămână au fost 40.000 de casuri de ciumă, cele mai multe terminate cu moarte.

Unirea bisericilor. La Constantinopol a sosit zilele trecute contesa de *Riancourt*, încredințată din partea Vaticanului cu exoperarea unirii bisericii ortodoxe cu cea catolică. Dela patriarhul Ioachim al Constantinopolului a primit promisiunea, că chestia va fi supusă aprecierii sinodului ecumenic Contesa a plecat apoi la Atena, pentru ași împlini și acolo misiunea. Va trece apoi prin România, în Rusia.

Episcop atacat cu pietri. *Eulogius*, arhiepiscop în Petersburg și membru al partidului drept în Dumă a fost înjurat și atacat cu pietri în decursul serviciului divin. S'a născut o mare panică. Autoritățile au început cercetările, ca să afle pe cei vinovați.

Este fapt dovedit, că numărul celor ce folosind crucea dublă electro-magnetică R. B. 86,967 a lui Müller se tâmduiesc total de reumă, ischias, podagră, astma, sgârșiri de inimă și stomac, dureri de cap, urechi și dinți etc., se ridică la mai multe mii, ceea ce reese și din scrisorile de mulțumită cari sosesc în fiecare zi. Dintre aceste publicăm aci următoarele 1. Dlui Albert Müller, Budapesta V. Vădășz u. 42/V. Deoarece crucea dublă electro-magnetică comandată dela Dts'a dove-

dit de foarte bună, rog încă 5 bucăți pe adresa mea. Aparatul d-tale îl voi recomanda și altora. Cu stimă: Carol Pál, Bo-grăsa. 14 Martie 1904. 2. Stimat Dle Müller. Te avizez cu tot respectul, că crucea dublă electro-magnetică, ce am comandat în rândul trecut s'a dovedit de excelentă; de aceea te rog trimite-mi încă 2 bucăți. Cu stimă: Carol Balaicz, Iakabfalva, 11/26 1906.

Farmacie românească. Ne permitem a recomanda atențiunii On. public din Alba Iulia și jur, că farmacia „la sf. Stefan” din piața Alba-Iuliei (lângă casa orășenească) o-dincoară a dlui Leo Storfier, trece cu ziua de 4 Aprilie a. c. în proprietatea dlui *Nic. Vlad*, farmacist în Orăștie. Cunoșcând renumele bun ce și l-a câștigat această firmă în piața Orăștiei, nu ne îndoiim, că și farmacia cea nouă din piața Alba-Iuliei, condusă de fiul d-sale, dl *Virgil Vlad*, se va nizi ca în curând să-și câștige prin satisfacerea tuturor așteptărilor mușterilor săi, cea mai mare și mai deplină încredere. [78] 5—5

ECONOMIE.

Plantare de altoi în Luncrăm.

Duminecă la 14 Aprilie n. c. se vor planta merii altoiți, dăruți de Reuniunea noastră agricolă membrilor Reuniunii cu locuința în Luncrăm. Plantarea se va face în grădina fiecăruia prin anume trimiși ai subscrisului comitet. Membrii din Luncrăm au fost poștiți de cu vreme ca să-și întocmească câte o groapă de 1 metru largă și o jumăt. metru adânc. Pământul mai deasupra, ca mai bun să l pună de o lăture, iar cel scos din fundul groapei, ca mai săracios, de cealaltă latură a groapei.

Cum din acest prilej se vor ține demonstrațiuni practice și asupra altor chestiuni din ramul pomăritului și se vor tracta și alte afaceri de interes general economic, invităm la această lucrare folositoare pe cât mai mulți.

Sibiu, 3 Aprilie n. 1907.

Comitetul „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului”.

Pantaleon Lucuta, *Vic. Tordășianu*
președinte. secretar.

Din public.*)

Mulțumită publică.

Următorii fii ai bisericii noastre gr. ort. din Vorumloc aflători în America au contribuit în scopul procurării unui clopot pe seama sfintei noastre biserici cu sumele următoare:

Prin Ioan Șteflea lui Marian s'a colectat dela următorii: Ioan Șteflea 10 dol., Maria Ghicășan 2 dolari, ambii din Vorumloc, Toader Coman și Sofia 2 dolari, George Togan 25 cenți, Ana Coman 50 cenți, toți din Mediaș, Teofil Mani 50 c., Filimon Șarosan 50 cenți, ambii din Rodeș, Maria Voivod 25 cenți, din Selmibăr, Ioan Hurubean 25 cenți, Ana Hurubean 25 cenți, George Velțan N. 1 dolar, Nicolae Bacia 10 cenți, George Bacia 25 cenți, George Baltes 10 cenți, toți din Vesteș, Nicolae Arion 25 cenți, din Ohaba, George Savu 10 cenți, Petru Luca 20 c., George Bălăban 10 cenți, Ioan Alexandru 15 cenți, Ilie Mija 10 cenți, toți din Todorice, Paucian Androne 20 cenți, Vila Costea 20 cenți, Toader Păcurar 25 cenți, Ioan Fetean 10 cenți, Opiș Teofil 20 cenți, George Florea, Teodor Langa, ambii câte 25 cenți, toți din Dărlas, Ioan Stoica 50 cenți, Ermilan Misu 25 cenți, Albu Ioan 25 cenți, Ioan M. Popa 50 cenți, toți din Vecerd. Ana Bărdășiu 20 cenți, Petru Bărdășiu 20 cenți, Ioan Ștef 25 cenți, Ioan Muntean 5 cenți, Ioan Bucurenciu 20 cenți toți din Bradu. Iosif Tata 10 cenți, din Casolt. Ioan Slavu 15 cenți, George Cotoră 25 cenți, ambii din Mohu, Ioan Marcu 25 cenți, din Nemes, Ioan Buchendrea 50 cenți, Vasile Stoia 50 cenți, Székely Borbola 25 cenți, toți din Copsa-mică, Dumitru Storoia 50 cenți, din Metșdorf, Nicolae Costea 25 cenți, Ilie Nemes 20 cenți, din Turda, Ștefan Zoly 25 cenți, din Hundorf, Gligor Sancu, Nicolae Sancu, Ioan Sancu, Virșovia Sancu, Zosim Mosoi, toți din Holdvilag, Petru Toda din Măgărei, fiecare câte 25 cenți, Plăcintariu Manuil 20 cenți, Ilie Făgădar 25 cenți, ambii din Aiton, Gligor Sămărtinean 20 cenți, Vasile Duma 10 cenți, Vasile Cătară 15 cenți, Vica Tătar 10 cenți, Ioan Chefan 25 cenți, toți din Boian, Iosif Vainberger 50 cenți, Dumitru Dobrotă 10 cenți, toți din Poiana-Sibiiului, Emanuil Barbu 25 cenți, Istim Braniște 25 cenți, Vasile Braniște 10 cenți, toți din Merghindeal, Cucerdea Savu 25 cenți, din Siomosten, Maria Tuca 25 cenți, din Dej, George Frățilă 25 cenți, din Tîr, Naftanailă Rusu 25 cenți, Ciuchina Naftanail 20 cenți, toți din Dicso-Szentmartin, Achim Nicula 25 cenți, Ioan Barb 50 cenți, Ioan Dușe 25 cenți, Ana Dușe 50 cenți, Ioan Fleșer 25 cenți, toți din Sibiu, Nicolae Rusalim 35 cenți, Savu Opiș 25 cenți. Ilie Tărnovean 50 cenți, toți din Șura mare, Nicolae Dumitru 25 cenți, din Hamba, Ioan Varoia 10 cenți, Iacob Popa 25 cenți, din Vlădeni, Savu

Neagu 1 dolar, din Șoala, Dumitru Moldovan 25 cenți, din Beușha, Nicolae Mandea 25 cenți, din Paloș, Nicolae Peligrad 50 cenți, din Șura-mare, Nicolae Miclea 1 dolar, din Moardăș, Ioan Hășegan 10 cenți, Anghel Ciora 25 cenți, din Ighidorf, Ilea Nicolae 25 cenți, din Ghijasa, Ioan Tat 25 cenți, Moșă Păcurariu 5 cenți, Ioan Rațiu 5 cenți, Nicolae Panga 10 cenți, George Maxim 10 cenți, Ioan Drăgoiu 25 cenți, toți din Racovița, Ioan Holom 50 cenți, Ioan Moldovan 50 cenți, toți din Lepindea, Aurel Lăpădat 20 cenți, Șevastian Dusea 20 cenți, din Daia, Toma Stoia 20 cenți, din Vlădeni, Ioan Vasii 25 cenți, din Racovița, Ioan Tetcuar 15 cenți, din Vlădeni, Petru Sijnat 10 cenți, Dumitru Ignat 15 cenți, George Ignat 10 cenți, toți din Panet, Petru Tomaș 25 cenți, Dumitru Almean 25 cenți, Ioan Tomaș 25 cenți, toți din Band, Ioan Jurca 10 cenți, Precup Dobra 25 cenți, ambii din Oroicul-săcuesc, Ioan Șerban 50 cenți, din Velt, Ioan Crăciu 1 dolar, din Proștea-mică. În total 217 cor.

Prin Ioan Muntean lui Ioan s'a colectat dela următorii: Ioan Muntean, Ioan Negrea, Aron Suciu și Fimia, fiecare câte 3 dolari, toți din Vorumloc, Ioan Muntean 1 dolar, Ioan Popa 25 cenți, Maria Rompa, Vasile Muntean Nicolae Coman, câte 50 cenți, Chirion Lup 1 dolar, Nicolae Cristea 50 cenți, Dionisiu Popa 25 cenți, toți din Frăua, Dumitru Boariu, Ioan Făgețan, Dumitru Băcilă, fiecare câte 50 cenți, toți din Agărbiciu, Ioan Plăeș 25 cenți, din Copsa-mică, Ilie Morariu și soția 50 cenți, Ana Morariu Maria Morariu, Letița Morariu, câte 25 cenți, Ilie Radu, 50 cenți, Isidor Morariu, Ilie Dan, Paraschiva Dan, câte 25 cenți, toți din Șeica-mare, Nicolae Yasu, din Cața, Todose Rompa, Nicolae Nan, câte 50 cenți, Simion Axentea 25 cenți, Maxim Rompa, Laurențiu Manciula, câte 50 cenți, Toder Rompa, Lascu Rompa, câte 10 cenți, Frosina Rompa Manase 15 cenți, Simion Oana, Leonte Grind, Andreiu Manciuli, Nicolae Manciuli, Ștefan Manciuli, câte 25 cenți, Toder Rompa, Enache Manciulea, câte 50 cenți, Emanuil Oad 10 cenți, toți din Părau, Nicolae Streja 50 cenți, Nicolae Goron 20 cenți, Simion Opiș, Laurențiu Ciora, George Ciora, Vasile Opiș, câte 25 cenți, Nicolae Garon 50 cenți, toți din Dridif, Andronic Muntean 50 cenți, din Moardăș, Vasile Nemes 25 cenți, din Boarta, Aurel Negruț 50 cenți, Tanase Baba 50 cenți, Simion Man 25 cenți, toți din Noul-român, Ioan Todoran din Ernea-săsească, Mateiu Socolu din Berivoi-mari, câte 25 cenți, Nicolae Denesău 20 cenți, din Șaș, Nicolae Iuga, Pavel Toca, ambii din Toderice, câte 25 cenți, Iacob Tatamir 2 dolari, din Breaza, Iosif Boeriu 20 cenți, din Beclean, Ioan Ionaș 1 dolar, din Șoala, Mihail Sărbu și soția 50 cenți, George Tumuleț și soția, Mihail Mosor, Mihail Salomir, câte 25 cenți, George Mosora 20 cenți, Ștefan Medea, Ștefan Morariu, Nicolae Rompa, Ștefan Rompa, toți din Sighișoara, David Socaci, Ilie Comșa, fiecare câte 25 cenți, Mihail Roșca 20 cenți, toți din Măndre, Dumitru Leb, din Uoia, George Aldea din Grid, Mateiu Conje din Părau, Valeriu Strâmbu, Achim Boeriu, Nicolae Reica, Irodion Boeriu George Ghiurăș, Iacob Popa, toți din Vadu, Dumitru Moldovan, fiecare câte 25 cenți, George Vădean 20 cenți, ambii din Bucium, Macaveiu Ovisa 50 cenți, din Veneția, Gligor Butum 25 cenți, Eftimie Sasu, George Timar, ambii din Ohaba, George Storoia, George Deica, ambii din Blăjuț, fiecare câte 20 cenți, Dăzian Nicolae din Ghiacș Todor Neagu, Ioan Nistor ambii din Ghijasa-de-jos, Toader Cordrea, Ioan Benchea, din Șaldorf, fiecare câte 25 cenți, Ioan Bela 1 dolar, Nicolae Jurca 25 cenți, din Răvășel, Nicolae Lubenița Irodion Buneci, Gavrilă Lubenița, câte 25 cenți, din Șercaia. În total 210 coroane.

Prin Diomid Hentea s'a colectat dela următorii: Diomid Hentea, Ioan Vlad, câte 10 dolari, Ilie Vlad 5 dolari, Ioan Hentea 1 dolar, toți din Vorumloc. În total 127 cor. 45 fileri.

Prin Miron Coleșan s'a colectat dela următorii: Miron Coleșan și soția sa Sofia 5 dolari, Alexă Hentea 4 dolari, Maria Hentea lui Ioan 1 dolar, Ioan Mohan lui Mihail 4 dolari, Ioan Băgăcean 4 dolari, Vasile Floca lui Gligor 4 dolari, Simon Schoger 3 dolari, Fritz Stainmaier, Iuliana Stainmaier, câte 50 cenți, toți din Vorumloc. În total 127 coroane.

Comitetul parohial își exprimă și pe această cale atât colectanților, cât și contribuitorilor adâncă simțită mulțumită și le poftescă tuturor, ca bunul Dumnezeu să le dăruiască sănătate și tărie trupestă și sufletească, ca însuși și înmii să li se împlinească de unde au jertfit.

Vorumloc, la 19 Decembrie 1906.

El e Terchilă, paroh ort.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 20/1907 P.

[85] 3-3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională română gr. or. din comuna bisericească Soporul-de-Câmpie, protopresbiteratul Turda - se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Postul învățătoresc fiind împreunat cu cel cantoral, învățătorul ales va avea să presteze și serviciul de cantor, Dumineca, sârbătoarea și în zile de lucru, cu copiii de școală va cânta sf. liturgie.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: din repartitie dela popor 400 cor., din locul ce compete cantorului și din venitele stolare 200 cor.; cuartir natural în edificiul școlii, usufructul grădinei școlare și lemnele necesare de foc, din cari se va încălzi și sala de învățământ.

Concurenții au a-și așterne rugărilor lor instruite, conform normelor din vigoare în termenul numit, la oficiul protopresbiteratului concernent și înainte de alegere să se prezenteze poporului în vre-o Duminecă sau sârbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Soporul-de-Câmpie, 25 Februarie 1907.

Pentru comitetul parohial:

Iacob Chiffa m. p.
paroh-prez.

Nr. 317/1907.

Vidi.

Jovian Murașan
protopresbiter.

Nr. 13/1907. D. f. g.

[87] 3-3

Concurs

Pentru ocuparea unui post de profesor ordinar la gimnaziul român gr. or. din Brad, cu specialitatea *limba latină și limba germană*, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Concurenții își vor adresa petițiile lor comitetului gimnazial și le vor însoți cu următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedi că sunt Români de confesiunea gr. or.

2. Atestat de moralitate.

3. Atestat medical, că sunt deplin sănătoși.

4. Revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiilor bisericești, școlare și regulamentelor în vigoare și la caz, dacă se va pretinde, se obligă a propune și alte obiecte, cari i-se vor distribui de direcțiunea gimnazială.

5. Diploma de profesor, conform art. de lege XXX din 1883 și în caz, dacă a mai fost aplicat: document de conduită despre anii de serviciu.

Beneficiul împreunat cu acest post e: salar fundamental de cor. 2400 (două mii patrusute), șase cuinquenalii de câte 100 cor. și drept de penziune la fondul arhidiecezan de penziuni, dela datul denumirii.

Brad, din sedința comitetului gimnazial, ținută la 8 Februarie 1907.

Vasile Damian m. p. Dr. Pavel Oprea m. p.
prezident. secretar.

Biblioteca religioasă — a „Telegrafului Român” —

Sfinții:

1. Vasile cel mare 20 fil.
2. Marele Mucenic George . 30 „
3. Apostolii Petru și Pavel . 30 „
4. Marele Mucenic Dimitrie și Sfinții Marii Impărați Constantin și Elena 30 „

Ediție populară, alcătuită după „Viața Sfinților”, tipărită în București la 1835, de **Simeon Popescu**, protopresbiter. Sibiu 1906. Tiparul TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE, de unde se pot procura.

Sboar'al nopții negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de A. Bena. Preț cor. 1-50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Sfânta Evangelie

Tipărită cu litere latine în Tipografia arhidiecezană, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit

Ioan Mețianu.

Se află de vânzare în Tipografia arhidiecezană din Sibiu—Nagyszeben, cu următoarele prețuri:

1. Nelegată cu K 15—
2. În legătură de piele roșie deschisă, tăietură galbînă, colțuri încadrate simplu și în mijloc cu cruce, de amândouă părțile, veritabil aurită, cu copcii 25—
3. În legătură roșie fină, piele de chagrin, tăietura aurită, colțurile cu evangeliști, la mijloc înainte „Nașterea Mântuitorului”, la mijloc în dos „Restignirea”, pe amândouă părțile bogat aurită, cu două copcii tari de metal aurite 35—
4. Legătură în pliuș, fin de mătășă, icoanele de email, încadrate de metal, aurită, cu cutie solidă, căptușită pe dinlăuntru cu mătășă:
 - a) cu patru icoane în colțuri și una la mijloc 100—
 - b) cu opt icoane în colțuri și una la mijloc 125—
 - c) cu opt icoane în colțuri și una la mijloc 140—

Administrația
Tipografiei arhidiecezane.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Nu e crucea lui Volta!

Patent

nr. 86967.

Nu e mijloc secret

vindecă și inviorează
Deosebită atențiune e a se
aparatură vindecă bôle

pe lângă garanție.
da împrejurării, că acest
vechi de 20 ani.

aparatură vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, înțepături de ureche, bătăie de inimă, sgârșituri de inimă, asma, auzul greu, sgârșituri de stomac, lipsa poftii de mâncare, răceală la mâini și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurte din toate părțile lumii cari prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis și se confundă cu aparatul „Volta” deosece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi

[11] 2 de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la copiii și femei de constituție foarte

slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmán.

Requisite de scris se pot procura de la Librăria arhidiecezană

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Köbánya (Streinbruch)

se recomandă cu înzistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 9—

Sibiu — Nagyszeben.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiu se pot procura următoarele cărți mai nou apărute:

Aslan Edg. : Flica lui Radu cel frumos, 2-50 c.
Agârbiceanu Ioan : Dela țară 1-50 cor.
Bârsan Z. : Ramuri, 1-50 cor.
Brătescu Voinești I. : Nuvele și schițe, 1-50 c.
Beldiceanu N. N. : Chipuri dela mahala, 1-50 c.
Boureaun E. : Povestiri din copilărie, 1-50 c.
Carmen Sylva : Valuri alinate, traducere de G. Coșbuc, 1-50 cor.

— Pe Dunăre, 1 cor.

— În luncă, 1 cor.

Coșbuc G. : Koltemények, fordította Reva, 1-50 cor.

Cunțan Maria : Poezii, 1-25 cor.

Chendi Ilarie : Foiletoane, 2-50 cor.

— Preludii, ediția II, 2-50 cor.

— Fragmente, 2-50 cor.

Delatismana Cornelia Ioana : 100 basme și istorioare pentru copii, 2-50 cor.

Gădei : Rușii și țărănimea românească, partea I—III à 30 fileri.

Emilgar-Gârleanu Em. : Bătrânii, schițe din viața boerilor moldoveni, 1-50 cor.

Farago Elena (Fatma) : Versuri, 1-50 cor.

Flammarion C. : Tainele cerului, traducere de H. G. Lecca, 1-50 cor.

Gorun Ion : Taina a șasa, 1-50 cor.

Genlis dna de : Povestiri morale pentru tinerime, 1-50 cor.

Grigorowitza Em. : Chipuri și graiuri din Bucovina, 2-50 cor.

Hodoș Constanța : Frumos! nuvele, 1-50 cor.

Ionescu Gh. C. : Note de drum, 75 fil.

Iorga N. : Istoria Românilor în chipuri și icoane, trei volume à 2-50 cor.

— Scrisori și inscripții ardeleni și maramurășene 4 cor.

— Inscriptii din bisericile României 5 cor.

— Gânduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul, 1-50 cor.

— Neamul românesc în Bucovina, 2-50 cor.

— Ștefan cel Mare și Mihail Viteazul, ca întemeietori ai bisericii Românilor din Ardeal, 50 fil.

— Drumuri și orașe din România, 2-50 cor.

— Pe drumuri depărtate, note de călătorie, 1-50 cor.

— Cuvinte adevărate 2-50 cor.

— Lupta pentru limba românească, 1 cor.

— Sate și mănăstiri din România, 2-50 cor.

— Neamul românesc în Ardeal și țara ungurească, 2 volume à 2-50 cor.

Iosif St. O. : Credințe (poezii), 1-50 cor.

— Din zile mari, 2 cor.

Ion Manolache-Holda : Fete, nuvele, 1-50 cor.

Jules Brun și N. Papahagi : Moșneagul dela Munte, roman, 1-50 cor.

Livescu Florea Marin : Nu se cuvine, regule practice de bunăcuviință între oameni, 1-50 cor.

Lecca Haralamb G. : Poezii, 1-50 cor.

Morozzi D. C. : Rușii și Români cu o prefață, de N. Iorga 1-50 cor.

Nădejde Sofia : Robia banului, roman, 2 cor.

Pop Vasile : Domnița Viorica, roman din viața de azi, 2 cor.

— Răs și plâns, schițe umoristice și nuvele, 1-50 cor.

Popovici Aurel C. : Vorbe înțelepte, 1-50 cor.

Petra-Petrescu N. : Ilie Marin, istorioară pentru tinerime, 1-50 cor.

Paul Augustin : Intre Someș și Prut, schițe, impresii, amintiri, 1-50 cor.

Rutenisarea Bucovinei și cauzele desnaționalizării poporului român, după date autentice, de Un Bucovinean, 3-50 cor.

Sadoveanu M. : Povestiri, ed. II, 1-50 cor.

— Șoimii, roman, 1-50 cor.

— Dureri înăbușite, operă premiată de Academia română, 2 cor.

— Crâșma lui Moș-Precu, 2 cor.

— Povestiri din războiu, 2 cor.

— Floare-ofilă, roman, 2 cor.

— Amintirile Căprarului Gheorghită, 2 cor.

Sandu Aldea C. : Drum și popas, note de drum și schițe, 1-25 cor.

— În urma plugului, 1-50 cor.

Scrob Carol : Rouă și brumă (poezii), 1-50 c.

Slavici Ion : Din bătrâni, narațiune istorică, 2 volume à 2-50 cor.

— Mara, roman 2-50 cor.

Teodoru A. Gh. : Din viața marinarului, nuvele 1-50 cor.

Vodă George : Moartea regelui Decebal, tragedie în cinci acte 3 cor.

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitoare în pedagogie Cor. 3—

Treptele formale ale învățământului (Ediția a doua) 1-60

Povesti pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) ediția II. 2—

Carte de citire a II-a 50

Noul Abecdar 40

Călanza noului Abecdar 20

Dr. Daniil P. Barciann. Viața și activitatea lui 50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecezană.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.